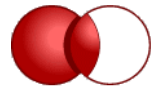

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

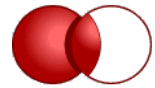
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 015-3, 016-2/05.

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31.prosinca 2004.godine**

**FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE**

Sarajevo, srpnja 2005. godine

FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE
UPRAVNOM ODBORU FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO/
PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR

MENADŽMENTU FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO/PENZIJSKO
I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje iskazanih na dan 31.12.2004.godine. Za ova izvješća odgovoran je menadžment Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna u FBiH («Sl.novine FBiH», br. 48/99), i sa INTOSAI revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primjene računovodstvenih načela i vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdana osnova za izražavanje našeg mišljenja.
3. Nakon provedene revizije finansijskih izvještaja, skrećemo pažnju na sljedeće:
 - Federalni zavod ni u 2004.godini nije uspostavio jedinstven informacijski sustav kao organizacionu jedinicu u svom sastavu, suglasno Zakonu o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine.
Ovo ima za posljedicu odvojene baze podataka sa posrednom komunikacijom zbog čega je otežana interna kontrola i povećani rizici sprečavanja i otkrivanja grešaka. Veći su rashodi Federalnog zavoda kao i rizik rashoda iz ranijeg perioda zbog neusuglašene cijene računarskih usluga koje obavlja zasebno pravno lice.
 - Menadžment nije uspostavio efikasne interne kontrole u segmentima poslovanja Federalnog zavoda koji se odnose na kontrolu rada kantonalnih službi kod ostvarivanja prava na mirovinu, kontroli ulaznih i izlaznih informacija u vezi obračuna i isplate mirovina, kontroli podataka o obveznicima i uplati doprinosa, te kontroli računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja.
4. Po našem mišljenju, **osim za napomene date u prethodnom stavu, finansijska izvješća Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje, daju istinit i fer pregled o finansijskom stanju i rezultatima u toku godine i stanja na dan 31.12.2004.godine.**

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc.Ibrahim Okanović, dipl.oec.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE/
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE
na dan 31.12.2004. godine

1. UVOD

Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Federalni zavod) je javna ustanova – vanproračunski korisnik koji je formiran reorganizacijom Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine. Federalni zavod obavlja sve poslove iz mirovinskog i invalidskog osiguranja suglasno Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju, Zakonu o organizaciji PIO FBiH, drugim zakonima i svojim Statutom, i to: prikuplja doprinose za mirovinsko i invalidsko osiguranje i isplaćuje mirovine, provodi postupak za ostvarivanje prava mirovinskog i invalidskog osiguranja, posluje sredstvima i imovinom Federalnog zavoda, obavlja druge poslove u skladu sa zakonom, Statutom i drugim općim aktima.

U 2004. godini u Federalnom zavodu, bilo je uposleno prosječno 916 djelatnika. Sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, ulica Dubrovačka bb.

2. CILJ REVIZIJE

Cilj revizije finacijskih izvješća je :

- Da se ispituju računi i finacijska izvješća Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko osiguranje Mostar, kako bi se steklo razumno uvjerenje da li su isti u svim značajnim iznosima realno i objektivno predstavljeni, cjeloviti i valjani, da li su sve radnje oko utroška javnog novca pravilno poduzete, dovršene, plaćene, i registrirane,
- Ocjena računovodstvenog sustava, a posebno ocjena sustava internih kontrola: da li su prikladno postavljene i da li funkcioniraju, te da li su sposobne za sprečavanje ili otkrivanje i ispravljanje grešaka i značajnog pogrešnog prikazivanja u finacijskim izvješćima,
- Dati preporuke za dalji rad, sa posebnim naglaskom na utvrđivanje i zaštitu imovine Federalnog zavoda, ekonomičnom i zakonitom trošenju sredstava kao i poboljšanju uvjeta za učinkovit rad interne kontrole.

Ova revizija ne obuhvata provjeru upravnih postupaka u vezi ostvarivanja prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, koje vodi Federalni zavod, u prvom i drugom stupnju, i za taj dio ne izražavamo svoje mišljenje.

3. MENADŽMENT I PRETHODNA REVIZIJA

U izvješću o izvršenoj reviziji finacijskih izvješća Federalnog zavoda za 2003. godinu, date su preporuke menadžmentu za otklanjanje nepravilnosti u radu kao i preporuke za dalji rad u cilju identifikacije i zaštite imovine, te racionalnog i zakonitog trošenja sredstava.

Upravni odbor Federalnog zavoda usvojio je Mjere i aktivnosti koje je potrebno poduzeti u vezi sa ocjenama i preporukama danim u izvještajima o obavljenoj reviziji finacijskih izvještaja za 2002. i 2003. godinu i obavijestio Ured za reviziju budžeta/proračuna u FBiH, augusta 2004. godine, o poduzetim aktivnostima na izvršavanju preporuka.

U toku revizije finacijskih izvještaja za 2004. godinu, utvrdili smo da je Federalni zavod postupio po preporukama Ureda koje se odnose na:

Aktivnosti oko identifikacije, procjene i zaštite imovine, isplate mirovina u okviru naplaćenih prihoda od doprinosa, nabavku stalnih sredstava, materijala i usluga u skladu sa Uredbom o nabavkama roba, vršenju usluga i ustupanju radova. Pokrenuta je inicijativa od strane Federalnog zavoda za zakonsko reguliranje privremene stope za zdravstveno osiguranje penzionera.

Federalni zavod je odgovorio, dostavio podatke na zahtjev Kantonalnog tužilaštvo Sarajevo, o istragama koje je ovo tužilaštvo vodilo, na provjeri dokumentacije koju je izdalo Federalno ministarstvo odbrane, u vezi sa umirovljenjem 24 osobe po Uredbi o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika Vojske FBiH.

Federalni zavod nije postupio po danim preporukama a odnose se na sljedeće:

Informacioni sistem ranijeg nositelja osiguranja DF PIO BiH nije integriran u Federalni zavod, odnosno još uvijek se veliki dio informacionih poslova ne obavlja u Federalnom zavodu MIO/PIO, kako je određeno Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH.

Nije uspostavljen adekvatan sustav internih kontrola; nisu uređene procedure za unutrnju kontrolu koje obvezuju sve uposlene, nije ispitan (provjeren) ugovor o prijenosu potraživanja zaključen između Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona, Federalnog zavoda za MIO/PIO i "Polihem" dd Tuzla u stečaju.

Federalni zavod je izvijestio Vladu FBiH o teškoćama sa naplatom potraživanja od Zavoda zdravstvenog osiguranja Goražde, u iznosu od 300.000 KM. Pozajmica je data u 2003. godini po odluci Vlade FBiH.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1. Menadžment i sistem internih kontrola

Provedenom revizijom utvrdili smo da nisu postignuta suštinska poboljšanja u internoj kontroli. Menadžment Federalnog zavoda normativnim aktima (početkom 2005. godine) organizacijski je ustrojio internu reviziju u zasebnom Uredu interne revizije i očekuju da će to imati pozitivnog odraza i na internu kontrolu u narednom periodu. Federalni zavod nema zasebno organiziranu internu kontrolu.

Pored redovnih poslova na osnovu ovlaštenja iz zakona i Statuta, menadžment Federalnog zavoda poduzeo je u 2004. godini, velike aktivnosti oko uspostave organizacije rada suglasno novom Privremenom Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta..

Područja rada koja nisu riješena ili zahtijevaju značajna poboljšanja u narednom periodu su:

- Uspostava jedinstvenog Informacionog sustava unutar Federalnog zavoda, suglasno Zakonu o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije BiH,
- Pokretanje i praćenje sporova u vezi sa imovinom i potencijalnim obvezama Federalnog zavoda, radi zaštite imovine,
- Okončanje aktivnosti na identifikaciji, povratu i vrednovanju imovine,
- Definiranje procedura na osnovu kojih će se vršiti kontrola ulaznih i izlaznih informacija kod obrade i isplate mirovina,
- Aktivnosti na kontroli ostvarivanja prava na mirovinu, po Kantonalnim službama Federalnog zavoda, gdje se i ostvaruje pravo,
- Interna kontrola obrasca M-4, koji se odnosi na prijavljene podatke o utvrđenoj plaći, naknadama plaće i stažu osiguranja a služi za ostvarivanje prava na mirovinu,
- Proširenje suradnje sa Poreznom upravom na identifikaciji obveznika uplate doprinosa i boljoj naplati doprinosa,
- Praćenje naplate doprinosa po obveznicima uplate, naročito od pravnih lica, sa poduzimanjem potrebnih radnji u vezi sa naplatom,
- Vrednovanje i klasificiranje imovine i obveza radi realnog iskazivanja u bilanci stanja.

Usvajanjem Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na nivou Federalnog zavoda u 2005. godini, uspostavljen je Ured za internu reviziju, koji već ima aktivnosti iz svoje nadležnosti, što

cijenimo vrlo pozitivno. Posebno ističemo angažman i volju menadžmenta Federalnog zavoda na uspostavi interne revizije i poboljšanju funkcioniranja interne kontrole, kako bi se identificirali i trajno pratili rizici, radi sprečavanja i otklanjanja posljedica njihovog djelovanja.

4.2. Upravljanje, rukovođenje i nadzor u Federalnom zavodu

U 2004.godini (20.05.2004.godine), Vlada Federacije BiH je imenovala Upravni odbor, Nadzorni odbor, direktora i zamjenika direktora Federalnog zavoda, te razriješila članove privremenog Upravnog odbora, Nadzornog odbora, kao i privremenog direktora i zamjenika privremenog direktora.

Federalnim zavodom upravlja Upravni odbor a organ kontrole Federalnog zavoda je Nadzorni odbor.

Federalnim zavodom rukovodi, predstavlja i zastupa direktor. Nadležnosti Upravnog odbora i Nadzornog odbora uređene su Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja Federacije BiH, a djelokrug rada, ovlaštenja i odgovornosti direktora i zamjenika direktora Federalnog zavoda, uređen je Statutom.

Tokom revidirane godine Upravni odbor je održao 17 sjednica, raspravljao o redovnim pitanjima funkcioniranja Federalnog zavoda i donosio odluke iz svoje nadležnosti: donošenje finansijskog plana, utvrđivanje koeficijenta za obračun i isplatu penzija u skladu sa raspoloživim sredstvima, poduzimao aktivnosti na zaštiti imovine i razmatrao informaciju o identificiranju imovine i procjeni njene vrijednosti. Od Vlade Federacije je zatraženo da se sva imovina Federalnog zavoda a posebno domovi umirovljenika izuzmu od privatizacije i da se Vlada odredi o cjelokupnoj imovini ovoga zavoda. Upravni odbor je više puta razmatrao neke vrlo složene sporove i sporna pitanja kao: Dom umirovljenika hotel «Ero»-Mostar, spor sa «TUH- invest »Mostar, neriješeno pitanje informacijskih poslova koji se obavljaju preko «ERC-ZIPO»doo Sarajevo te drugi sporovi i neriješena pitanja iz poslovanja i imovine Federalnog zavoda.

Upravni odbor je ovlastio direktora i zamjenika direktora Federalnog zavoda da obave razgovore sa Premijerom i Dopremijerom Federacije te resornim Ministrom rada i socijalne politike, radi konačnog rješenja računarskih usluga koje obavlja «ERC-ZIPO»doo Sarajevo.

Upravni odbor je vodio velike aktivnosti u vezi primjene Uredbe o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika Vojske FBiH kao i aktualnim pitanjima iz međusobnih odnosa u provođenju mirovinskog i invalidskog osiguranja između Federalnog zavoda MIO/PIO i Fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske. Primljeno je oko 15.000 zahtjeva umirovljanika iz Republike Srpske, za isplatu mirovina u Federaciji BiH a očekuje se da bi ukupan broj tih zahtjeva mogao biti oko 38.000.

Upravni odbor i menadžment Federalnog zavoda izražavaju zabrinutost za ishod ove situacije, pa su o njenim mogućim finansijskim posljedicama obavijestili resorna ministarstva; (Federalno ministarstvo financija i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), Ombudsmane, kao i predstavnike Međunarodnog monetarnog fonda u BiH.

Menadžment Federalnog zavoda izražava bojazan od tendencije da se socijalne tenzije ublažavaju zakonskim reguliranjem prijevremenog umirovljenja određenih kategorija uposlenih u javnim sektoru: Vojska, Policija, Javna uprava, a da nisu osigurani trajni izvori sredstva za ove namjene.

Do kraja 2005.godine očekuje se znatno povećanje zahtjeva za ostvarenje prava na prijevremenu starosnu mirovinu, u odnosu na period 2001.-2004.godinu.

Svi ovi razlozi daju osnova za predviđanje da će u narednom periodu ukupan iznos mirovina po sadašnjem vrednovanju, biti veći od ostvarenih prihoda za ove namjene, čime se dovodi u pitanje isplata mirovina na nivou-koeficijentu iz 12/2004. godine.

Nadzorni odbor je u 2004.godini održao 11 sjednica na kojima je raspravljao o poslovima iz svoje nadležnosti. Godišnji izvještaj o radu, Nadzorni odbor je podnio Parlamentu Federacije BiH, koji nije usvojen do 15.07.2005.godine.

Direktor ima zamjenika koji se pod istim uvjetima i na isti način imenuje i razrješava kao i direktor.

Provedenom revizijom za 2004.godinu, nismo utvrdili da su direktor i zamjenik direktora Federalnog zavoda, u obavljanju svoje funkcije, odstupali od ovlasti i obveza iz Statuta i zakona.

4.3. Financijski plan

4.3.1 Donošenje financijskog plana

Federalni zavod je 11. studenog 2003. godine dostavio Federalnom ministarstvu financija, Prijedlog financijskog plana za 2004.godinu. Zakonom o budžetima/proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine Federalno ministarstvo financija je ovlašteno predložiti njegove izmjene i dopune a Parlament Federacije daje suglasnost na Financijski plan. Ovo ministarstvo se nije očitovalo na Prijedlog financijskog plana za 2004.godinu, a nije ni razmatran od strane Parlamenta FBiH. Na ovaj način, Financijski plan Federalnog zavoda, kao vanproračunskog fonda, nije odobren istovremeno sa donošenjem Budžeta Federacije BiH, za 2004.godinu, iako je to zakonska obaveza.

Upravni odbor Federalnog zavoda, shodno zakonskim ovlastima, Zaključkom od 29.12.2003.godine, donio je Financijski plan za 2004.godinu, sa uravnoteženim prihodima i rashodima u iznosu od 762.874.284 KM. Upravni odbor Federalnog zavoda je 26.11.2004.godine, donio je Odluku o izmjenama Financijskog plana za 2004.godinu. Ovim je izvršena preraspodjela sredstava unutar pozicija Financijskog plana, bez povećanja odnosno smanjenja ukupnih prihoda i rashoda. **Federalni zavod nije izvršio dopunu (uravnoteženje) Financijskog plana** za povećanje rashoda penzija koji su isplaćeni prema ostvarenim prihodima, što je obaveza po Zakonu o budžetima/proračunima u FBiH, **pa preporučujemo u narednom periodu postupanje po odredbama ovoga zakona.***

U postupku pripreme Financijskog plana za 2004.godinu, korištene su planske projekcije iz Smjernica i ciljeva fiskalne politike te procjena glavnih vrsta prihoda, koje je Federalno ministarstvo financija izradilo za 2004.godinu. Osnovni pokazatelji Financijskog plana koji se odnose na procjenu prihoda i utvrđivanje rashoda Federalnog zavoda za 2004.godinu su:

- povećanje naplate prihoda od 5,99% po osnovu porasta prosječnih plaća i poboljšanja financijske discipline obveznika uplate doprinosa,
- prosječna stopa rasta broja korisnika mirovina od 2,4% na godišnjem nivou,
- prosječna mirovina od 200 KM uz primjenu koeficijenta od 1,06,
- nije planirano povećanje plaća ni broja uposlenih (u Federalnom zavodu) a naknade uposlenicima planirane su po važećim propisima.

4.3.2 Izvršenje financijskog plana

Pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda u 2004. godini

O P I S	Planirano za 2004. godinu	Ostvareno za 2004. godinu	Index (3:2)	Struktura
1	2	3	4	5
PRIHODI I PRIMICI				
a) Prihodi od doprinosa	761,293.834	801,260.090	105,25	94,95
b) Neporezni prihodi	1,580.450	1,910.053	120,85	0,23
c) Potpore	-	40,691.245	-	4,82
UKUPNO PRIHODI	762,874.284	843,861.388	110,62	100,00
RASHODI I IZDACI				
a) Plaće i naknade	17,730.117	17,576.559	99,13	2,27
b) Doprinosi poslodavca	1,612.925	1,633.889	101,30	0,21
c) Izdaci za materijal i usluge	13,169.294	11,300.917	85,81	1,46
d) Tekuće potpore-mirovine	728,361.948	744,105.240	102,16	96,05
e) Kapitalni izdaci	2,000.000	110.796	5,54	0,01
UKUPNO RASHODI	762,874.284	774,727.401	101,55	100,00

Federalni zavod je po godišnjem obračunu za 2004.godinu, iskazao višak prihoda nad rashodima u iznosu od 69.133.987 KM. Namjenska sredstva doznačena od strane Vlade FBiH, iskorištena su za isplatu zaostale mirovine za 10/2000.godine u iznosu od 40.437.096 KM tako da je stvarni višak prihoda nad rashodima po godišnjem obračunu za 2004.godine utvrđen u iznosu od 28.696.891 KM što je i usvojeno od strane Upravnog odbora Federalnog zavoda.

a) Prihodi

Ukupno utvrđeni i iskazani prihodi Federalnog zavoda za 2004. godinu iznose 843.861.389 KM od čega su:

• Prihodi od doprinosa	801.260.090 KM
• Ostali prihodi	1.910.054 KM
• Potpora-grant	40.691.246 KM

Potporu-grant u iznosu 40.691.246 KM osigurala je Vlada FBiH, kao namjenska sredstva za isplatu dijela zaostalih mirovina iz 2000.godine, ranijeg DF PIO BiH(za 10/2000.godine), suglasno zakonskoj obvezi.

Ukupno naplaćeni prihod od doprinosa iznosi 801.260.090 KM. Federalni zavod poduzima mjere naplate prihoda od doprinosa praćenjem uplata i eksternim pregledom kod uplatioca doprinosa o čemu sačinjava zapisnik. Iako je zakonskim propisima, Porezna uprava ovlaštena za kontrolu obračuna i uplate doprinosa te prisilnu naplatu javnih prihoda, efekti naplate nisu zadovoljavajući za Federalni zavod, zbog čega je potrebna bolja međusobna suradnja na naplati doprinosa.

Ostali prihodi, najvećim dijelom se odnose na sljedeće:

• Prihodi od kamata na depozite po viđenje	414.994 KM
• Prihodi od imovine	87.180 KM
• Prihodi od povrata i refundiranja mirovina	302.106 KM
• Prihodi od medicinskog vještačenja	257.336 KM
• Prihodi od izdavanja uvjerenja	846.117 KM

Preporučujemo menadžmentu permanentno praćenje naplate prihoda od doprinosa uz više suradnje sa Poreznom upravom.

b) Rashodi

Ukupno ostvareni-iskazani rashodi Federalnog zavoda za 2004.godinu, iznose 774.727.401 KM i veći su za 1,55% u odnosu na Financijski plan. Ukupno povećanje rashoda iznosi 15.906.890 KM od čega se najveći dio odnosi na povećanje tekućih rashoda-potpore za isplatu mirovina, u iznosu od 15.743.292 KM što čini 2,16% povećanje u odnosu na planirani iznos za ove namjene.

Isplata mirovina vršena je sukladno naplaćenim prihodima od doprinosa, primjenom odgovarajućeg koeficijenta, po odluci Upravnog odbora Federalnog zavoda, za svaki mjesec.

Bruto plaće i naknade ukupno iznose 19.210.448 KM. U odnosu na planirane veličine, rashodi plaća su izvršeni sa indeksom 99,31. Obračun i isplata plaća u 2004. godini vršena je u prosjeku za 916 uposlenih, čija prosječna neto plaća iznosi 858 KM. Obračun i isplata plaća se vršila prema općim aktima zatečenih nositelja osiguranja, koji su neujednačeni u pogledu visine plaća. U 2004. godini, izvršeno je djelomično otklanjanje razlika u nivoima plaća uposlenika Federalnog zavoda, povećanjem plaća uposlenika bivšeg DF. PIO BiH. Prema Odluci Upravnog odbora br. UO-92/04.od 26. 11.2004.godine ovo povećanje od 10% mjesečnog iznosa plaće za period 7.-12/04. iznosi neto 355.000 KM odnosno bruto 600.667 KM. Za obračunate bruto plaće i naknade kao i navedenu razliku plaća, terećeni su rashodi plaća za 2004.godinu.Uvidom u obračun plaća, utvrđeno je da su obračunati i uplaćeni propisani doprinosi, porez na plaću te porez za zaštitu od elementarnih nepogoda.

Ukupne bruto plaće i naknade zaposlenih (bez naknada za članove Upravnog odbora i Nadzornog odbora) iznose 19.037.667 KM što čini 2,46% ukupnih rashoda Federalnog zavoda. Ovo je u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH iz 2003.godine kojim je određen okvirni odnos rashoda za bruto plaće i naknade i ukupnih rashoda Federalnog zavoda.

Od aprila 2005.godine, počela je primjena novog, Privremenog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda sa istovjetnim koeficijentima za vrednovanje pojedinih radnih mjesta. Obračun plaća se

vrši na jednom mjestu, u Središnjoj službi u Mostaru, na osnovu evidencija o prisustvu na poslu, koje se vode u Kantonalnim administrativnim službama. Informatička aplikacija za plaće podržava novu sistematizaciju i omogućava jedinstven obračun plaća.

Izdaci za materijal i usluge su ostvareni u iznosu od 11.300.917 KM, što u odnosu na Plan predstavlja smanjenje za 14,19%. Izdaci za komunalne usluge u iznosu od 6.667.651 KM čine najveći dio ovih izdataka u koje spadaju i poštanski troškovi za isplatu mirovina u iznosu od 5.271.959 KM. Ugovorene usluge iznose 1.974.033 KM od čega se na informatičke usluge odnosi 1.584.889 KM.

Tekuće potpore -mirovine

Ukupne neto mirovine za 2004.godinu	735.413.310 KM
Doprinos za zdravstveno osiguranje umirovljenika	8.671.237 KM
PTT troškovi za isplatu mirovina	5.271.959 KM
<hr/>	
Ukupno bruto mirovine	749.356.506 KM

U 2004.godini isplaćeno je dvanaest mjesečnih mirovina za 2004. godinu iz doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa naplaćenim prihodima. Zaostala mirovina (listopad) iz 2000.godine, ranijeg nositelja osiguranja DF PIO BiH isplaćena je u iznosu od 40.437.096 KM a sredstva je osigurala Vlada Federacije BiH, sukladno Zakonom. U ukupnom iznosu rashoda mirovina za 2004. godinu nije sadržana isplaćena zaostala mirovina iz 2000.godine jer su ovi rashodi terećeni u 2000.godini.

U Izvješću o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za 2004. godinu navedeno je da je prosječan broj umirovljenika iznosio 292.858. U drugoj polovini 2004. godine rast broja umirovljenika je veći od planiranog za svaki mjesec, tako da je u prosincu 2004. godine, ukupan broj umirovljenika iznosio 298.331. Upravni odbor Federalnog zavoda u skladu sa svojim ovlastima, zavisno od raspoloživih sredstava, za svaki mjesec utvrđuje koeficijent za isplatu mirovina. Tako su mirovine od siječnja do lipnja isplaćivane po koeficijentu 1,06 a od srpnja do prosinca po koeficijentu 1,10. Prosječna mirovina u 2004.godini iznosi 203,37 KM.

Financijskim planom za 2004. godinu, predviđeno je da će prosječna stopa rasta broja korisnika mirovina iznositi 2,4% na godišnjem nivou i na toj osnovi procijenjen je broj korisnika u prosincu od 296.700 KM a prosječna mirovina za 2004. godinu planirana je u iznosu od 200 KM.

Ukupne neto mirovine veće su za 15,687.810 KM ili 2,18% u odnosu na plan, što je rezultat većeg broja korisnika mirovina od očekivanog porasta i povećanja koeficijenta za isplatu mirovina u periodu od 01. 07. do 31.12. 2004. godine, (Planom za 2004. godinu predviđen je koeficijent od 1,06).

Federalni zavod prilikom donošenja Financijskog plana nije imao dovoljno činjenica o efektima primjene Uredbe o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika Vojske Federacije jer, ni Ministarstvo obrane Federacije BiH, u tom momentu nije raspolagalo sa tačnim podacima o broju lica koji su stekli uvjete po navedenoj Uredbi.

Federalni zavod, imajući iskustvo sa provedbom Uredbe o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika Vojske Federacije BiH, iz 2000. godine, prilikom donošenja nove Uredbe, ostvario je bolju suradnju sa Federalnim ministarstvom obrane, u smislu osiguranja validne dokumentacije i kontrole uvjeta za ostvarenje prava iz Uredbe. Uredbom je određeno da će sredstva za pokriće ovih obaveza, osigurati Vlada Federacije BiH, do donošenja odgovarajućeg zakona. Za period od 04.04.2004.godine do 31.12.2004.godine umirovljeno je 2.611 vojnih osiguranika a ukupno isplaćene mirovine za ove namjene iznose 9.247.519 KM. Federalni zavod je izvršio isplatu ovih mirovina i teretio rashode za 2004.godinu. U računovodstvenoj evidenciji nisu iskazana potraživanja po ovom osnovu, ali je mjesečno dostavljan zahtjev za refundiranje sredstava, Federalnom ministarstvu financija. Federalno ministarstvo financija nije doznačilo ova sredstva sa obrazloženjem da rashodi za navedene namjene nisu planirani u Proračunu za 2005.godinu.

Obračun i akontativna uplata doprinosa za zdravstveno osiguranje umirovljenika vrši se po stopi od 1,2 na neto mirovine suglasno Zaključku Vlade FBiH iz 2003.godine.

Ukupne neto mirovine, doprinos za zdravstvenu zaštitu umirovljenika i troškovi distribucije (bruto rashodi mirovina) čine 96,72% ukupnih tekućih rashoda i izdataka i predstavljaju najveću stavku rashoda Federalnog zavoda.

Revizijom mjesečnog obračuna i isplate mirovina nismo se uvjerali da je Federalni zavod uspostavio procedure za sveobuhvatnu provjeru ulaznih i izlaznih podataka o korisnicima i iznosu mirovina, radi stvaranja uvjeta za kontrolu izvršenih mjesečnih promjena na broju korisnika i iznosu mirovina te ukupnog rashoda mirovina

Provedenom revizijom nismo se uvjerali da je menadžment Federalnog zavoda uspostavio adekvatan sistem internih kontrola ostvarivanja prava na mirovinu, koje se provodi u županijskim službama.

Federalni zavod treba nastaviti isplatu mirovina sukladno naplaćenim prihodima od doprinosa uz praćenje sredstava i rashoda mirovina za kategorije korisnika koji su to pravo stekli po povoljnijim uvjetima radi naplate sredstava za ove namjene, suglasno Uredbi.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da definira procedure za kontrolu ulaznih i izlaznih podataka kod obrade i isplate mirovina i uspostavi internu kontrolu od strane Središnje službe Federalnog zavoda nad ostvarivanjem prava na mirovinu koje se provodi u županijskim službama.

4.3.3 Naknadni događaj

Elektronski računski centar zdravstva i mirovinskog osiguranja d.o.o. Sarajevo (ERC-«ZIPO»-Sarajevo), podnio je tužbu protiv Federalnog zavoda MIO/PIO-Mostar, dana 14.03.2005.godine, na iznos 3.582.776 KM za potraživanja po predračunima za izvršene usluge, u periodu 01.01.2002. do 31.12.2004. godine a odnose se na razliku cijene usluga koju Federalni zavod nije prihvaćao. Federalni zavod je dostavio pismeni odgovor na tužbu, Općinskom sudu u Sarajevu, dana 05.04.2005.godine. Postupak je u toku.

Spor je nastao početkom funkcioniranja jedinstvenog Federalnog zavoda MIO/PIO, a potiče od neslaganja za rješenje statusa informacionog sustava za poslove ranijeg DF PIO BiH. Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda, Informacioni sustav je organizacijski ustrojen u sastavu Federalnog zavoda. U praksi, ta odredba nije potpuno ostvarena jer je informatička podrška za dio poslova ranijeg DF PIO BiH-Sarajevo (obračun mirovina, utvrđivanje prava na mirovinu, unos i evidencije M-4, sva baza podataka DF PIO BIH-Sarajevo do 31.03.1991.godine i drugo), ostala van Federalnog zavoda, a pruža je ERC-«ZIPO» doo-Sarajevo.

Ističemo da je direktor DF PIO BiH-Sarajevo, **31.svibnja 2001.godine**, potpisao ugovor sa ERC «ZIPO» doo Sarajevo, o pružanju i korištenju informatičkih usluga, čije se odredbe prema članu 6. primjenjuju **na neodređeno vrijeme**, iako je **Visoki predstavnik za BiH, u studenom 2000.godine**, donio Zakon o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine («Sl.novine FBiH» br.49/00), zbog potrebe za «ukidanjem paralelnih institucija» ... Ovim zakonom je osnovan Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje, definirani poslovi, određeno sjedište te uređena druga pitanja od značaja za organizaciju mirovinskog i invalidskog osiguranja.

ERC «ZIPO»do Sarajevo, dostavljao je mjesečno, od 01.01.2002.godine, Federalnom zavodu predračun za izvršene informatičke usluge na iznos od 170.000 do 250.000 KM sa pozivom na potpisani ugovor iz 2001.godine sa DF PIO BiH. Od uspostave Federalnog zavoda, menadžment nije prihvatio cijene izvršenih usluga iz predračuna pa je predlagao nove uvjete ugovora, koje uprava u ERC-a «ZIPO» nije prihvatila. Nastavljeno je pružanje usluga za potrebe Federalnog zavoda bez potpisanog ugovora sa Federalnim zavodom kao korisnikom usluga. Prema odluci Upravnog odbora Federalnog zavoda, vršeno je plaćanje ovih obaveza u mjesečnom iznosu od 100.000 KM uvećano za porez na promet usluga, uz povrat dostavljenog predračuna sa obrazloženjem da je cijena ovih usluga odobrena od strane Upravnog odbora Federalnog zavoda u iznosu od 100.000 KM.

Dana 19.02.2004.godine, potpisan je Protokol o razrješenju problema plaćanja naknade za korištenje IBM sistemskog softvera. Protokol je potpisan od strane Privremenog direktora Federalnog zavoda, direktora ERC- ZIPO doo Sarajevo, predstavnika firme IBM i predstavnika Federalnog ministarstva rada i socijalne politike. U ovom dokumentu, navedeno je da će plaćanje korištenja softvera IBM, u periodu 01.01 do 30.06. 2004. godine, vršiti ERC «ZIPO», redovno mjesečno, uz uvjet refundiranja tih sredstava od strane Federalnog zavoda. ERC»ZIPO» je ispostavio fakturu za prvo tromjesečje 2004.godine na iznos 76.237 KM, koja je od strane Federalnog zavoda plaćena 16.03.2004.godine.U međuvremenu, dana 19.04.2004.godine, ERC «ZIPO» je ponudio ugovor o načinu plaćanja najamnine za korištenje sistemskog softvera ali on nije prihvaćen od strane Upravnog odbora Federalnog zavoda ni potpisan od strane direktora Federalnog zavoda. Po obvezi iz Protokola, rashodi Federalnog zavoda terećeni su samo za iznos po primljenoj fakturi za prvo tromjesečje 2004.godine bez rezerviranja ovih rashoda do kraja godine.

Menadžment Federalnog zavoda treba provesti dodatne aktivnosti na rješavanju spora sa ERC «ZIPO» doo Sarajevo, i izvršiti procjenu neevidentiranih rashoda iz Protokola te potencijalnih obveza iz odnosa sa ERC «ZIPO» doo Sarajevo.

4.3.4 Evidencije i praćenje podataka o utvrđenoj plaći, naknadama plaće i stažu osiguranja (obrazac M-4)

Federalni zavod evidentira podatke o utvrđenoj plaći, naknadama plaće i stažu osiguranja po obveznicima uplate za svakog osiguranika na osnovu podataka iz uplata doprinosa i podnesenih obrazaca M-4. Ovom evidencijom se osigurava dio podataka u skladu sa Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja a sadržani su u informacionoj bazi u Sarajevu i Mostaru.

Uvidom u navedene evidencije, utvrdili smo nedovoljno praćenje po pojedinim obveznicima uplate jer za izvjestan broj obveznika nije dostavljen ili nije riješen obrazac M-4 za duži period; 1997.-2003.godina.

Preporučujemo menadžmentu kontinuirano praćenje obveznika uplate doprinosa u vezi podnošenja obrasca M-4, radi ažurnih evidencija kod Federalnog zavoda i poduzimanja mjera od strane uplatioca doprinosa.

4.4. Gotovina i kratkoročna potraživanja

4.4.1 Gotovina

Financijsko poslovanje Federalnog zavoda se obavljalo preko transakcijskih računa otvorenih kod 5 (pet) poslovnih banaka, a naplata javnih prihoda (doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje) se vrši na depozitne račune otvorene kod 2 (dvije) poslovne banke.

Sa stanjem 31.12.2004.godine, u glavnoj knjizi i bilancu stanja Federalnog zavoda, iskazana je gotovina u iznosu od 87.514.276 KM a odnosi se na :

• Transakcijski i depozitni računi kod banaka	69.440.360 KM
• Novčana sredstva od privatizacije	4.536.742 KM
• Gotovina u blagajnama	1.700 KM
• Novčana sredstva u Hercegovačkoj banci	13.535.474 KM

Novčana sredstva Federalnog zavoda MIO/PIO kod Hercegovačke banke (u privremenoj upravi) još uvijek nisu dostupna imaoću računa jer su pod ograničenjem zbog privremene uprave u Banci, od 04/2001.godine. Prema podacima u knjigovodstvenoj evidenciji, novčana sredstva kod ove banke, po raznim osnovama iznose ukupno 13.535.474 KM.

U skladu sa točkom 77. Kodeksa računovodstvenih načela i točkom 14.FBiH-RS-1. Računovodstvenim standardima FBiH, ova imovina se ne može vrednovati kao gotovina jer je **“pod ograničenjem”**.

Preporučujemo da se novčana sredstva koja su blokirana kod Hercegovačke banke u privremenoj upravi, evidentiraju na potraživanja.

4.4.2 Kratkoročne tražbine

Revizijom je utvrđeno da su kratkoročne tražbine sa stanjem na dan 31.12.2004.godine iskazane u bilanci stanja u iznosu 870.161KM, čiju strukturu dajemo u slijedećem pregledu:

• Potraživanja za izvršene usluge	424.932 KM
• Potraživanja za preplaćeni porez na dobit	71.683 KM
• Sumnjiva i sporna potraživanja	110.330 KM
• Potraživanja za kamatu	71.337 KM
• Potraživanja za date pozajmice	300.000 KM

Naplata tražbina Instituta za ocjenjivanje radne sposobnosti; (preplaćeni porez na iznosu dobit u od 71.683 KM, sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 110.330 KM, potraživanja za ocjenu radne sposobnosti od Ministarstva za rad i socijalnu politiku-Kanton Tuzla u iznosu od 188.340 KM i Centra za socijalni rad Goražde u iznosu od 13.125 KM), potraživanja od ERC ZIPO doo Sarajevo u iznosu od 57.212 KM, potraživanja za danu pozajmicu Zavodu zdravstvenog osiguranja Goražde u iznosu od 300.000 KM te potraživanja od građanskog lica iz Travnik u iznosu od 28.272 KM, **cijenimo neizvjesnom**. Najveći dio ovih tražbina potječe iz 2003. i ranijih godina. Federalni zavod je poduzimao mjere naplate ovih tražbina. Ne možemo potvrditi da su ova sredstva (tražbine) realno vrednovana u bilanci stanja 31.12.2004.godine.

Preporučujemo da se ponovo provjere i poduzmu mjere naplate navedenih tražbina a prilikom bilanciranja procijeni realnost ove imovine.

4.5. Stalna sredstva

Sa stanjem na dan 31.12.2004.godine, u glavnoj knjizi i bilanci stanja Federalnog zavoda, nabavna vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu 66.157.205 KM, ispravka vrijednosti 14.536.980 KM i sadašnja vrijednost 51.620.225 KM.

Od iskazane nabavne vrijednosti stalnih sredstava, na građevinske objekte-zgrade odnosi se 33.405.075 KM, a nabavna vrijednost stanova je 19.732.276 KM. U strukturi stalnih sredstava sadržana je oprema u iznosu od 11.022.463 KM, te sredstva u pripremi od 1.861.416 KM.

U okviru stalnih sredstava evidentirani su i dugoročni plasmani-date pozajmice za pomoć u rješavanju stambenih pitanja nekih zaposlenika ranijeg DF PIO BiH. Stanje ovih potraživanja na dan 31.12. 2004. godine je 136.106 KM. Naplata se vrši prilikom isplate plaća zaposlenih što je dokumentirano dokazima o uplati. U 2004.godini, nije bilo davanja pozajmica za ove namjene.

Uvidom u računovodstvene evidencije i knjigovodstvenu dokumentaciju revizijom je utvrđeno sljedeće: Izvršena je identifikacija i stručna procjena imovine-nekretnina, koja je vlasništvo Federalnog zavoda, a nije adekvatno vrednovana ili nije evidentirana u knjigama Federalnog zavoda

Za procjenu tržišne vrijednosti angažiran je Građevinski fakultet u Mostaru, nakon provedenog postupka odabira najpovoljnijeg izvršioca za ovu uslugu, suglasno propisu o javnim nabavkama. Pravnu identifikaciju te pojedinačnu i zbirnu prezentaciju vrijednosti objekata i prostora nakon procjene, izvršila je posebna radna grupa o čemu je sačinila Izvješće o usaglašavanju imovine-nekretnina Federalnog zavoda za mirovinsko/penziono osiguranje Mostar od juna 2004.godine.Izvješće je prihvaćeno od strane Upravnog odbora Federalnog zavoda, dana 27.10.2004, nakon čega je u glavnoj knjizi izvršeno knjiženje:

- Uknjižena je razlika između procijenjene tržišne vrijednosti i sadašnje knjigovodstvene vrijednosti za objekata- poslovnih prostora, na iznos 7.219.532 KM ,
- Uknjižena je procijenjena tržišna vrijednost prostora koji nisu bili evidentirani u knjigama Federalnog zavoda (iz bivšeg SIZ-a PIO BiH);13 poslovnih prostora na iznos 1.128.012 KM,
- Isknjižena je knjigovodstvena vrijednost hotela “ERO” na iznos od 7.821.727 KM a evidentirana po procijenjenoj vrijednosti vanbilančno, zbog činjenice da nije u posjedu Federalnog zavoda niti je sudski spor po ovom predmetu okončan,
- Uknjižena je vrijednost izgrađenog prostora, sufinanciranog od Federalnog zavoda za MIO/PIO, Ispostava u Bužimu, od 36.767 KM.

U okviru stalnih sredstava -Sredstva u pripremi, iskazana je vrijednost od 1.861.416 KM. Komisija za popis nije provjerila stvarno stanje ovih sredstava. Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da se faktički ne radi o stalnim sredstvima u pripremi-izgradnji, već o kupljenom poslovnom prostoru od DP Tvornica čarapa “Ključ”- Sarajevo, po ugovoru o kupoprodaji iz 1990.godine.Federalni zavod nije u posjedu ovog poslovnog prostora. DF PIO BiH Sarajevo tužio prodavca, 1994.godine. Spor je u toku.

Preporučujemo da se utvrdi stvarno stanje ovih stalnih sredstava iskazanih u bilanci stanja i provjere da li su ispunjeni uvjeti za njihovo priznavanje kao sredstvo.

U knjigovodstvu Federalnog zavoda, iskazana je vrijednost stanova od 19.732.276 KM. Uvidom u Elaborat o popisu Centralne komisije i Izvještaj o usaglašavanju imovine-nekretnina, nismo se uvjerali da je izvršena

potpuna identifikacija svih stanova (stambenih jedinica) za cijelo područje Federalnog zavoda, naročito po pitanju bespravno useljenih, uništenih i devastiranih stanova. U Elaboratu Centralne komisije za popis navedeno je da se iskazana vrijednost stanova odnosi na 484 stana koji nisu otkupljeni uz napomenu Komisije da ovaj broj treba uzeti sa rezervom zbog nepostojanja potpunih evidencija o stanovima jer su dijelom uništene.

Ističemo da je Federalni zavod uložio velike napore na identifikaciji stanova –stambenih jedinica. Ovaj postupak otežava činjenica nepostojanja dokumentacije i evidencije o svim stanovima ranijih nosilaca osiguranja ili je ta dokumentacija nepotpuna.

Radi okončanja identifikiranja ovog dijela imovine Federalnog Zavoda, preporučujemo da se utvrdi stvarno stanje neprodanih stanova.

U 2004.godini izvršena je nabavka stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 110.795 KM. Metodom uzorka, utvrđeno je postupanje Federalnog zavoda u skladu sa propisom o javnim nabavkama.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da nastavi i okonča identifikaciji imovine Federalnog zavoda radi njene zaštite i adekvatnog vrednovanja.

4.6. Kratkoročne obveze

U bilanci stanja Federalnog zavoda, iskazane su kratkoročne obveze u ukupnom iznosu od 98.554.969 KM od čega se najveći dio odnosi na:

- Obveze prema dobavljačima 938.889 KM,
- Ostale kratkoročne obveze 4.457.014 KM,
- Obaveze u sporu 3.408.713 KM,
- Obveze za plaće i doprinose 2.233.221 KM,
- Obveze za mirovine iz 2000.godine 87.222.789 KM,

Tim za reviziju je, metodom uzorka, provjerio ročnost i dokumentacionu osnovu navedenih obveza:

Obveze prema dobavljačima (938.889 KM); uglavnom se odnose na usluge PTT za 12/04. (BH-Pošta Sarajevo i HP- Mostar), ERC-ZIPO Sarajevo, te usluge za utrošenu električnu energiju, vodu i gas za 12/04. Iskazane obveze prema dobavljačima izmirene su u 01/2005. godine.

Ostale kratkoročne obveze (4.457.014 KM), odnose se na dobivena sredstava iz Privatizacije u FBiH, sa namjenom za konsolidaciju Federalnog zavoda. Ova sredstva nisu korištena u 2004.godini.

Obveze u sporu (3.408.713 KM),za uzeti kredit iz 1999.godine (obaveza prema “TUH- INVEST ” d.o.o.Mostar) za koji je dana hipoteka na hotel “ERO”-Mostar, kao imovinu Federalnog zavoda.

Spor u vezi vraćanja u posjed Doma umirovljenika- hotel “ERO”-Mostar, Federalnom zavodu MIO/PIO- Mostar, još uvijek je u toku, a izvršenje ove obveze, koja je “vezana” za hotel “ERO”, može imati odraza na rashode. Federalni zavod nije vršio procjenu ni evidentiranje potencijalnih (novih) obveza po ovom kreditu, koje mogu uslijediti izmirenjem-izvršenjem navedene obveze.

Obveze za plaće i doprinose (2.233.221 KM) odnosi se na neto plaće, doprinose i naknade uposlenih u Federalnom zavodu MIO/PIO za 12/2004.godine.Neto plaće sa doprinosima i naknadama izmirene su u siječnju 2005.godine.

Obveze za mirovine iz 2000.godine (87.222.785 KM) odnose se na neisplaćene mirovine za 11.i 12.2000. godine, DF PIO BiH-Sarajevo, sa stanjem 31.12.2004.godine. Obvezu osiguranja sredstava za ove namjene preuzela je Vlada Federacije BiH, Zaključkom iz 2000.godine i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza Federacije Bosne i Hercegovine (“Sl.novine FBiH”br.66/04).Člankom 7. navedenog zakona određeno je da će Federacija izmiriti ove obveze **u roku od četiri godine**, počevši od fiskalne 2004.godine.

Suglasno točki 19.FBiH-RS-1, Računovodstvenim standardima FBiH, ove obaveze se ne mogu klasificirati kao kratkoročne jer je rok za njihovo izmirenje duži od jedne godine.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da izvrši procjenu obveza i provjeru njihove ročnosti, radi realnog vrednovanja i ispravne klasifikacije na kratkoročne i dugoročne obaveze.

4.7. Izvori stalnih sredstava

Ukupni izvori sredstava iskazani u glavnoj knjizi iznose 41.559.888 KM. Sadašnja vrijednost stalnih sredstava u materijalnom obliku iznosi 51.620.225 KM. Razlika od 10.060.337 KM je ostatak viška rashoda nad prihodima što je iskazano u bilancu stanja 31.12.2004.godine.

U Odluci (Zaključku) Upravnog odbora Federalnog zavoda, br.UO-159 od 22.04.2005.godine, tretira se samo višak prihoda nad rashodima za 2004.godinu u iznosu od 28.696.890,67 KM bez isticanja činjenice da je(još uvijek) ostao nepokriven dio viška rashoda nad prihodima iz 2000.godine u iznosu od 10.060.337 KM. Ukoliko Vlada FBiH, izvrši Zakonom preuzete obveze, da osigura sredstva za ove namjene (sa stanjem 31.12.2004. godine iznose od 87.222.789 KM), iskazani višak prihoda nad rashodima za 2004.godinu, (28.696.891KM), realno se može koristiti za osiguranje isplata mirovina u 2005.godini na dostignutom nivou iz prosinca 2004.godine, odnosno za održavanje likvidnosti Federalnog zavoda.

4.8. Vanbilančna evidencija

Na vanbilančnoj evidenciji iskazana su potencijalna sredstva Federalnog zavoda u ukupnom iznosu od 103.718.985 KM. Radi se o objektima i poslovnim prostorima koji nisu u posjedu Federalnog zavoda a izgrađeni su sredstvima ranijeg DF-PIO BiH. Za većinu njih, Federalni zavod ima dokaze o vlasništvu ili izvršenim ulaganjima. Jedan broj ovih objekata je potpuno devastiran.

U 2003.i 2004.godini, Federalni zavod je, putem posebne komisije izvršio stvarnu i pravnu identifikaciju kao i procjenu od strane ovlaštene institucije, građevinskih objekata i prostora , kojom su obuhvaćena i sredstva koja nisu evidentirana u bilanci. Na dan 01.01.2004.godine (31.12.2003.) ova sredstva u vanbilančnoj evidenciji iskazana su u iznosu od 42.140.961 KM. Razlika do iskazanog stanja 31.12.2004.godine, upravo je rezultat spomenute aktivnosti u ovom segmentu, a odnosi se na:

- Isknjižene iz evidencije Federalnog zavoda, vrijednosti koja se odnosi na Klubove umirovljenika, prostor i opremu, koji se nalaze na području Republike Srpske, u ukupnom iznosu 14.178.300 KM,
- Uknjiženje tri doma umirovljenika (Hotel «Ero»Mostar, Dom umirovljenika Tuzla i Dom umirovljenika Bihać)po procijenjenoj vrijednosti od 57.759.471 KM,
- Uknjiženje razlike između knjigovodstvene i procijenjene vrijednosti Doma umirovljenika u Zenici i Doma umirovljenika u Sarajevu, u ukupnom iznosu od 16.184.130 KM,
- Uknjižene razlike između knjigovodstvene i procijenjene vrijednosti na objektima društvenog standarda-Klubovi umirovljenika (ranijeg DF PIO BiH) u iznosu od 1.812.723 KM.

Struktura iskazanih sredstava u vanbilančnoj evidenciji, 31.12.2004.godine nakon provedenih knjiženja je sljedeća:

• Klubovi umirovljenika	12.044.173 KM
• Dom umirovljenika Sarajevo	14.505.980 KM
• Dom umirovljenika Zenica	18.325.814 KM
• Poslovni prostor u «Enver Šiljak»-Tuzla	1.083.547 KM
• Dom penzionera, Hotel «Ero»-Mostar	27.725.296 KM
• Dom umirovljenika Bihać	9.701.843 KM
• Dom umrovljenikaTuzla	20.332.332 KM

Kako je ranije navedeno, ova sredstva nisu u posjedu niti funkciji Federalnog zavoda, zbog čega su evidentirana vanbilančno.

Provjerom dokumentacije u vezi Doma umirovljenika u Sarajevo i Bihaću, utvrđeno je da ovi objekti imaju dokaz o vlasništvu u korist Federalnog zavoda a nije sporan ni posjed. Oba objekta su devastirana i nisu zaštićena od daljeg gubljenja građevinske vrijednosti. Obaviješteni smo da je Federalni zavod pokrenuo aktivnosti na zaštiti navedenih objekata.

Imajući u vidu da je određena imovina koja je iskazana vanbilančno, vraćena u vlasništvo i dostupna Federalnom zavodu, da je njena vrijednost procijenjena (pouzdana izmjerena) od strane ovlaštenog procjenitelja, da je od te imovine izvjesna buduća korist, ispunjeni su uvjeti za njeno priznavanje kao sredstva, u bilanci stanja, suglasno točki 118. Kodeksa računovodstvenih načela, u vezi sa točkom 83. Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Sudski sporovi pokrenuti sa ciljem povrata u vlasništvo i posjed imovine Federalnog zavoda su:

Dom umirovljenika u Tuzli i Mostaru (hotel «Ero»), postupak u toku.

Objekti-poslovni prostori koje koristi Udruga umirovljenika-Klubovi umirovljenika: Kladanj, Srebrenik, Gradačac, Zavidovići, Tešanj, Kakanj, Žepče i Sarajevo. Za tužene, Klub umirovljenika Gradačac, Tešanj i Kakanj sporovi su riješeni presudom u korist Federalnog zavoda dok je za ostale Klubove, sudski spor u toku.

Pored navedenih sporova Federalni zavod je pokrenuo i niz aktivnosti sa Vladom Federacije BiH, nadležnim županijskim i općinskim predstavnicima kako bi se razriješile sve sporne činjenice vezane za vlasništvo i vraćanje u posjed imovine Federalnog zavoda od čega ističemo: Dom umirovljenika-Hotel «Neum» u Neumu i Dom umirovljenika u Zenici. U Domu umirovljenika –Hotel «Neum» u Neumu izvršena je dokapitalizacija čime je promijenjena struktura vlasništva. Federalni zavod je predložio Vladi Federacije BiH, da se izvrši revizija ove dokapitalizacije i utvrdi stvarna struktura vlasništva.

Za objekte koji su financirani iz sredstava SIZ-a PIO BIH a ne nalaze se u BiH (domovi umirovljenika, hoteli, odmarališta) provjeriti da li su evidentirani i u kojem statusu, kod Agencije za privatizaciju u Federaciji BiH, zbog činjenice da je jedan broj ovih objekata, do 1991. godine, bio registriran kao zasebno pravno lice ili je poslovao u sastavu drugog pravnog lica, mimo sustava DF PIO BiH.

Preporučujemo menadžmentu da, nakon provjere svih činjenica u vezi objekata-poslovnih prostora, evidentiranih vanbilančno, izvrši knjiženje u glavnoj knjizi onih objekata-prostora koji ispunjavaju uvjete za priznanje kao sredstvo, u bilanci stanja.

Preporučujemo menadžmentu da ponovo zatraži izjašnjenje Vlade FBiH o ovoj imovini Federalnog zavoda, radi njene zaštite i daljeg postupanja.

4.9. Ostali nalazi

4.9.1 IT sistem u Federalnom zavodu

Poslovanje Federalnog zavoda još uvijek nije u potpunosti podržano istovjetnim tehnološkim rješenjima sa jednim Informacionim sustavom iako je prema Zakonu o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije BiH i Zakonu o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, propisano da se informacioni (elektronsko-računski) poslovi vode u Federalnom zavodu, u Središnjoj službi i Županijskim službama.

Matični podaci, obračun penzija, podrška uredskom poslovanju iz osnova ostvarivanja prava na mirovinu kod ranijeg nositelja osiguranja Društveni fond PIO BIH-Sarajevo, vodi Elektronski računski centar zdravstva i mirovinskog osiguranja doo Sarajevo (ERC-«ZIPO» doo Sarajevo). Kod ovog ERC-a nalazi se i baza podataka za osiguranike i korisnike mirovina te ostali podaci iz oblasti MIO-a za cijelu BiH, do 31.03.1992. godine. uvjetovana dostupnost podataka za Federalni zavod, iz informacione baze smještene u ERC-«ZIPO», a programi za njeno korištenje i kopije baze, ne čuvaju se na propisanoj udaljenosti, kako je uređeno standardima sigurnosti IT-sistema.

U informacionom sustavu koji organizacijski funkcionira u Federalnom zavodu, potrebna su poboljšanja aplikacija, kod podataka o naplaćenim prihodima od doprinosa i rashodima penzija, radi automatskog kreiranja naloga (temeljica) za knjiženje u računovodstvu-glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

U oba informaciona sustava nije osigurana potpuna-automatska kontrola svih podataka o ulaznim i izlaznim veličinama, prije svega za rashode mirovina. Razmjena, uparivanje i provjera podataka između ove dvije baze vrši se povremeno, po zahtjevu, dostavom na magnetnom mediju.

Nepostojanje efikasne, međusobne dostupnosti podataka oba informaciona sustava, otežava rad interne kontrole u dijelu provjere ulaznih i izlaznih informacija kod obračuna i isplate mirovina, provjeru ispravnosti evidencija po obveznicima uplate, kontrolu podnošenja i unosa podataka u obrazac M-4 od strane obveznika uplate.

Obzirom na zakonsku obvezu Federalnog zavoda da razvija IT funkciju unutar Zavoda, preporučujemo kadrovsko jačanje ovoga sektora, uz podizanje nivoa sigurnosti IT sistema; definiranjem i usvajanjem IT sigurnosnih politika te izradi akata IT sigurnosti i korisničkih vodiča.

Uspostavom jedinstvenog informacionog sustava u Federalnom zavodu, stvorit će se osnovi za povećanje IT sigurnosti, brže i lakše korištenje baze podataka, sniziti rashodi a rad interne kontrole učiniti efikasnijim.

5. ZAKLJUČAK

Provedenom revizijom u Federalnom zavodu za MIO/PIO-Mostar, utvrdili smo da su nastavljene aktivnosti na poboljšanju organizacije rada i funkcioniranju suglasno Zakonu o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije BiH. To se odnosi prije svega, na jedinstvenu naplatu i raspolaganje sredstvima prihoda od doprinosa, isplatu mirovina u okviru naplaćenih prihoda, jedinstvene računovodstvene evidencije i glavnu knjigu, rad na uspostavi županijskih službi u mjestima gdje ranije nisu bile organizirane, jedinstven obračun i isplatu plaća uposlenih, jedinstven metodološki postupak za ostvarivanje prava na mirovinu, urađen najveći dio identifikacije i procjene imovine Federalnog zavoda koja se odnosi na građevinske objekte, poslovne prostore i stanove.

Utvrđeno je također da nije uspostavljen jedinstveni informacioni sustav unutar Federalnog zavoda, kako je propisano Zakonom. Federalni zavod treba poduzeti dalje aktivnosti na zakonskom rješenju informacionog sustava, uz pomoć Vlade FBiH.

Dugogodišnji spor u vezi Doma umirovljenika-hotel «ERO»-Mostar, nije okončan a pokrenut je i spor od strane ERC «ZIPO»doo Sarajevo. Za ove i ostale predmete u sporu Federalni zavod mora uložiti dodatne napore, u cilju njihovog pravičnog rješenja.

Potrebno je poboljšanje funkcioniranja interne kontrole u svim oblastima rada, a naročito: kontrola predmeta ostvarivanja prava na mirovinu po županijskim službama Federalnog zavoda, interna kontrola obrazaca M-4 sa jedinstvenim procedurama kontrole i unosa podataka, definiranje procedura za kontrolu ulaznih i izlaznih informacija kod obrade i isplate mirovina, te kontrolu računovodstvenih evidencija i finansijskih izvješća.

Povećati pozornost u vezi naplate doprinosa od pravnih lica i ostalih obveznika uplate doprinosa a poduzeti mjere za poboljšanje suradnje sa Poreznom upravom u cilju identifikacije obveznika i bolje naplate doprinosa.

Federalni zavod treba okončati poslove identifikacije i procjene imovine.

Novim Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta uspostavljen je u 2005.godini, Ured interne revizije, što cijenimo pozitivnim mjerama od strane menadžmenta Federalnog zavoda. Očekujemo da će rad ovog ureda poboljšati i internu kontrolu a time značajno smanjiti rizike, kroz sprečavanje i otklanjanje posljedica njihovog djelovanja u poslovanju Federalnog zavoda.

KOMENTAR

Federalni zavod se očitovao na nacrt Izvješća o reviziji za 2004.godinu, dopisom broj 01-2356 od 14.09.2005.godine. Data su obrazloženja o informacionom sustavu i funkcioniranju kontrole poslovanja u županijskim službama što nije imalo utjecaja na mišljenje i preporuke te ovo Izvješće predstavlja konačno Izvješće o izvršenoj reviziji Federalnog zavoda za 2004.godinu.

Viši revizor

Anica Pudar, dipl.oec.

Pomoćni revizor

Husref Gazibegović, dipl.oec.